

Հայրապետական պատգամն ավարտվեց «Պահպանիչով», որից հետո «Հայր մերի» միասնական երգեցողությամբ ավարտվեց հանդեսը:

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. ԳԱՐԵԳՐԷ Ա ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՀԱՅՐԱԿԱՆ ԽՕՍՔԸ
 ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՀԱՐԻՐԱՄԵԱԿԻ
 ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆՅ ԱՒԱՐՏԻՆ
 Հ Ա Ր Ի Ւ Ր Ա Մ Ե Ա Կ Է Ն Ե Տ Ք
 IN THE AFTERMATH OF THE CENTENNIAL CELEBRATION

Մայիս ամսուան ընթացքին գերազույց երջանկությունը ունեցան Ամերիկահայոց Արևելեան Թեմի հրաւերով այցելելու Նիւ Եորք, Պուատրն եւ Ուստր քաղաքները նախագահելու համար Ամերիկահայոց Թեմի հաստատման հարիրամեակի հանդիսութեան:

Փառք՝ դոհուրիսն կըմնայինը
Աստուծոյ որ չնորի քրա Սեպի Սեր
պարտաւորութիւնները մեծաւ մա-
սամբ կատարելոյ: Յասօ արտի, ա-
ռողջակաւ պատմանքով բժիշկ-
ներու թելադրութեամբ հարկադրուե-
ցանք գելելի որոշ ծեղնարկներ եւ
մանաւանդ պարտաւորել ջնջել Ա-
մերիկահայոց Արեւմտեան Թեմին
եւ Գանատայի Հայոց Թեմին Սեր
ծրաքայլ աջակցութիւնները:

Չորս ամիսներ Նիլ երրորդ մէջ բժշկական քննութեանն ու դարձա՞նումը ենթարկուելիք ենք, ահա փառաշարժաբանի քի Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին, ուրիշ Սեր շնորհակալութեանն ու գնահատանքի խօսքը ողջ ղեկի ենք Սեր բժշկական խնամախօսութեանն աղորով, սրտի պարտք խամարեցիք Սեր այս յոյրորակալ խօսքը ողջէ Լրեւելեան Թեմի Ս. Նազնոյող Սրբազանին ու հոգեւորականը դասուն, Թեմական Ժողովին, բոլոր ծովերուն ու յատկապէս անոնց որոնք մանակից եղան հալորականի համըրխութեանն:

Ի՞նչ մնացել է ի՞նչ պիտի մնա 100-ամյակի տոնակատարությունը այս խաղճայից օրերին: Հանդիպել քիմիկներու մանրամասնությունից մեկի ծանօթ են գլխավորապես մասնույի մէջէ: Բոլոր անոնք որոնք ամճար բաժանակցելու է ներկայ գտնուելու քաճատար առիթը ունենալ վաղ յիշատակներ կը պահեն այդ բոլորին: Բայց ահա երբ ամիսներ անցան է ողո ուրիշ ամիսներ պիտի անճին:

Ինչն պիտի մնալ այդ բոլորեն Պապը անցնի ծովով Կալիբոնիոն նմա պապը մաներու մականը քացութի՛ն՝ մե որուն առհասարակ կը յաջորդէ տեղատուութիւն ճիւղերէն բնութեան ճիւղերին համաձայն: Յիշատակենք՝ որոնք ժամանակի հետ իրենց գոյն վառ կենդանութենէն կը պարպուիին կը տօգոյնան, օրը մը ալ ամենտա մալու հալմալ:

Ինչպես քազում աղիքներով և հրապարակաւ քաճեր, 100-ամակ լարում իմաստ, արժեք և նպատակ մեր Հայ. Մարտիական Մ. Եկեղեցւոյ վերականգնատրումն է, նոր վերածաղկումն ու պտղատրումն ի խնդիր մեր ժողովուրդի հոգեւոր, բարոյական և ազգային արգագանան: Բնականօրէն ազգային Մասնաճարանի իրատարականութեան մէջ դուրս աղիք կ'ունենար կարգադրու Մեր պատասխան խօսքերն ամբողջութեանը, թէ՛ Մ. Վարդան Մայր Տաճարի թէ՛ Լիլիա Այլունի և թէ՛ «Ուղտոր Ապրորի» իրիւհանդիս ակազ կերպաւում մեր ճաշկերութիւն (9 Միսի):

Կյստեղ կ'ուզենք միայն ընդօժ
հիմնական նշանակություն ունեցող
կարգ մը երեւոյթներ, որոնք վստա
հաբար առիթ պիտի լլայն ձեռնի հս
նար ան ձեռնական անհատական
խորհրդածրեան եւ հաւաքակա
զոյցի եւ հաւանաբար դառնան ի
թան, միշէ ոյժ՝ նորանոր ծառայ
եանք:

1. Ամենն գեղեցիկ, իմաստալի և հարուստ քույրանկարչություն ունեցող ձեռնարկներին մեկը հարկի ր մնալի տոնակատարությունն աչքին հեղեղողականաց հինգնախաղողական խորհրդողությունքան խորհրդակցությունքան ետորես միսեղոր Պղարսքի մէջ (Նի տորք), ուր քաւելիք պատերախորհրդ ունեցաւ մի համայնքնորմաւ տեսնելու Ամերիկայ Արեւելեան և Արեւմտեան բերդու և Գամանայի թծեր հեղեղականները իրենց բծակալի հեղեղ Առաջնորդներու գլխաւոր բծաւ, որոնց միացաւ էլիս նա Հարապալի Ամերիկայի երեք բծու Առաջնորդները:

Խօսքը Եւ եկեղեցին առհասարակ պարզ հաւատացեալի համար իր տեսնելի, կ'արժողորդի եկեղեցւոյն հանդէսը մէջն: Սարկապազը, քահանան, վարդապետը, եպիսկոպոսը, կաթողիկոսը, իրարանշիրտը իր պարտաւորութեան ծիրին մէջ տեսակ մը հայկինէ Եւ եկեղեցիին: Ինչպէ՞ս ապրինք, ինչպէ՞ս օրոքենք, ինչպէ՞ս խօսինք, ինչպէ՞ս գործենք, ինչպէ՞ս վերաբերուինք, որ ծողկոտայր մը անձեռնու մէջն տեսնմ. Զփոխտոսի պատկերը. Անտարանի ուսուցչուհիներու վախճանաբանութիւնը, Հայց. Մարտիական Եւ եկեղեցւոյ տուրք տաւորութեան առկայութիւնը եւ Աստուծոյ եւ մշակութիւն խորհրդան ու ծառայութեան այն զգին, որ Քրիստոսն արտաշայտեւ ըսելով. «Տանը (եկեղեցւոյ) հանդէս ունցեալ նախանշանամարտիրոսն հայ պիտի ուն» (Յով.Է. Բ. 17):

Սերն յաճախ կը բարդեմքը դեռ-
յալ, յորդորելով. որ ժողովրդը ա-
պաշխարարեման, ինքնաբերո-
ւթեան, ինքնաբիրդազման միջո-
ցա պէտք է փոխուի և անցնի «ի
խաւաթէ ի յոյս յապալկանութեմ
ի մայրականութիւն», յանգիստորեմ
ի հոգիորին ճշմարտութեան իրոյ»,
ըստ մեր ժամագրքի այս խիտ և
պերճախօս բառերով: 100-ամակը
պէտք է ներշնչէ մեզի բաշտօնիմ
անձաւ կը կերպարանափոխուին:
Քրիստոսի առաքելանքով և անմի-
ջական առաջիկ հետեւողներու հա-
ւատքի վառ կենդանորենք և մի-
շնչի ինքնագոհողորենք տանող նու-
րումի և ծառայութեան անսպալի
ողմն պէտք է միախառնուի մեր ա-
րեւան մէջ: Եւ երբեք չեմ մոռոն-
ար այս խօսքը, որ Երուսաղէմ չ'այոյց
Պատրիարքներէն Թորգոս Արքեպի-
սօպօլեանքը ընդարձակ յորդանա-
շարք եր (այսպ առանձին հատորու
հրատարակեալ «Բարեկարգու-
թիւն չ'այց, Եկեղեցւոյ» յտրագրի-
տակ) գրելի ետք Սիմո անսպալի
մէջ ըսաւ որպէս եզրակացորին «Չ'
այց Եկեղեցւոյ բարեկարգութիւն
կը կայաճախ հայ եկեղեցական
նստեկանութեան մէջ»:

Այս տեսակետով՝ Մեզի համար յառույթ նրախորհրդան առիթ էր։ Մեր շատ կարճ այցելությունից՝ Ն. Իսխան Հոգևոր Շենքարան, հոգեւորականաց հաղում հետ միասին՝ Մ. աման դարձեւինքներէն էլ որ պիտի ղուրս գնա մեր նոր հոգևորականները։ Ո՛ր տուրէ Մ. ՆերժԱԵՄ տուածարժանակալ դպրոցին, ամեն ինչ կարելուր, ինքական «առաւելութիւն»ներէն շատ աւելի անդին ելլել ինչպէսկան ուսումնական նկարագրային եւ ծառայողական խնկան աշակերտութիւններու ծնորդութունն էլ ի սպաս Ամերիկայահայ ժողովրդին հոգեւոր առողջ սնունդ ման, մանաւանդ ինքսպաշարտրեանք տիրապետուած կանքի ինկուստայաններու տակ։

Եկէ՛ք խոնարհական ոգիով և
Աստուած մէջ պիտի ու ծառայութեան
ոգիով առ հաւատացաւ ժողով
վարդն մեր՝ զիտման, բաշտօրին
ունենանք 100-ամեակի այս առիթով
անձամբ փոխելու և զգացնելու
մեր ժողովողին պայծառակերպ
բեան զօրութեան քարեքար արդի
ցոյցողին մեր Ս. Եկեղեցւոյ կեանք
մէջ Միացաւ Նահանգներու և
Գամատայի այս տարածքին:

2. Մեր հայեցողությունը ուղիղ
բաժանված էր բուն նպատակին՝
նորոգում էր հայ երիտասարդ սե-
ռունին: Անցնալով փոխել անկա-
խ է: Ինչ որ եղած է եղած է: Ինչ
ըլլալիք է այդ է մեր պարտքը: Ա-
ռա՞նք էր ընդհանրապես: Ինչ
սպիտակ ու սեւ կողմերով, չափա-
ցել էր անգործացուցիչ, չափա-
կամ լավ ու վատ եղանակներով: Ա-
տուած է անմեղ ըրածներն ու
տարուր: Ինչպէս «Պօղոս Առաքե-
լըս. «Ինչ որ անցած է կը մոռնա-
լի կը հայայն դէպի առաջ»» (Փիլի-
9: 13):

Մենք կրցանք ներկայ ըլլալ մի փոքրիկներու մէկ համդէսին Առաւորդարանի «Գափուքնեան» սրահին մէջ: Տեսանք անոնց շնորհն

րուն ծաղկումը դպրոցական-կրթական գործունեության ճանաթով: Ս. քանչևի էր անցնո արտայայտած թարմ շունչը: Կը մնայ, ու անցնո այդ շունչով շարունակեն տոկայ եւ աճի իրենց երիտասարդութան եւ չափաաւստիան տարիքին. մինչեւ ի խորին ծերութիւն: Որովսկեռն ո-գին ժամանակի ու տեղամիջոց կամ տարածութեան պայմաններն վեր է:

Հիմախաղաքար Մեր անհնազան-
դության պատճառաւ կարելի չե-
ղաւ Սեփի համար այնքան ցանկալի
հանդիպումը ունենալ ընդ երիտա-
սարդ սերունդի ներկայացուցիչնե-
րուն հետ: Բայց այսինքն ունենալ
Մեր մտածումներն ու զգացումները
նրա սպասումները արտայայտել այ-
լանալ խօսքերով ընթացքին: Ա. Ը.
Կ. Օ. Վ-ի ման սիրնակի կազմա-
կերպութիւնները պէտք է նոր լուսն,
նոր ուր թաղեն 100-ամակի տոնա-
կատարութենէ: Եւ այս պարտաւոր-
ութիւնը առաջին հերթին կ'իյնայ ե-
րիտասարդութեան վրայ: Հոյւր էք,
երիտասարդներ եւ երիտասարդու-
իչներ, որ պիտի աշխտասցանք ձեր
կեանքը եկեղեցւոյ մէջ եւ եկեղեցւոյ
շուրջ: Հոյւստէ ուրիշները պիտի չ-
գան եւ ձեր ձեռքերէն թռնեն ու ա-
ռաջնորդեն: Հոյւր էք որ պիտի ու-
սանձենք պարտաւորութիւններ:
Դա՛յ անի գեղեցիկ մարդկայնա-
բարը քան այն երբ մարդ էակը, պր-
կան կին, պատասխանատուութիւն
նրա մտայնութիւնը զգայ որպէս
անձնակալն շահագործութիւն, աճ-
նակալ պարտք (personal responsi-
bility and motivation):

Գրեմը չափարիկ կեանքը (secularistic way of life) դարձած է շարժառիթ, որի ներկայ դարունը։ Բայց կեանքը արեւի է դառ սպառողականութեան քննաքնն (life is more than just a process of consumerism)։ Հաւատը։ զաղափար, իդէալ, սեփական, հոգեկան վայելք, մնալուն ժողովրդականութիւն - սիւս ամեն մեծ սկզբունքներով է որ սիւս արեւմտեան ծննդաբանական եւ ազգային զոյգութիւնը։

Գ Օճ յաւա՛ր Եւայեթիք ի՞նչ ու
հորիկոցն: Աճեալա՛ր մի ընտան
բայց անցեալով մի գոհամա: Ի՛նչ
հո՛րիկ դուք, այլ է Եւալեան: Խօսի
ղճօղի, քննաւորակ երիտասա
րդութեան ամենեւն քննող եւ առող
յալակալեցեալն է՛նք: Գործել, տա
ն սիր ռուճան, ճպտակով շարքի
յաւաջ գնալ, անցեալիկ վրայ ըն
րագործում աւելացնի-սիսա ստն
են երիտասարդութեան իսկալեան
կարգաբնի գօիծեր: Թող 100-ա
մեակը դարձա՛ն իճեք համար նր
մտաւորախաւթ (challenge):

3. Մեր եղանակ էլիս Այոն, Ներքին և Նիւ Գրեգորի հպած աւկոհակը, որիկ հարիւր հազարաւ մարդիկ աշխարհի յորս կողմէն մտաւ գործնէն Ամերիկայ։ Անոն շարքի հազարաւոր հայեր ժժ արուն և անկէ ետք անցան աւ «դում»-էն և իրենց սարքի հողին ըայ կորսնցուցած ազատութիւն վերականգնելով վերստին իրենց քտանեակն և համայնքային կեանքն։

կառուցումն այս օրինակով հողին վրա
Ծիզվե՛լ անճո՛ղ որո՛նք հայկա՛յան
փորձրկալիքն անբոլորո՛ղն և տեղ
տարալիք անճո՛ղին ներկայ գտնո՛ւ
ցան այդ ժողովրդալսան հանդիս
րեան, լսեցին Մեր խօսքը, որոնք մ
անցնելիք քրիտոքրեան, մնշա՛ծ
րեան, քրմակալորեան, հայա՛ն
քի, շարիքի, գեղապանորեան
խոր պատկերները շարժապատ
կի նման արագօրէն յիշատակ
եք անորարարեանք մեր մոր ի
նքանորեան, ազա՛տ ու անկ
շամբապետորեան տաղերով
Մայա՛ Հայաստանի մէջ և մեր ի
գետը ծննդալալիքի և սննդալա
արքիք Մայա՛ Լեւոն Մ. Էջմիա
ազա՛տ և եռանդուն գործու
րեան ծաւալուն և զարգաց
նիւնտեմալին:

Այո՛, պետք է զգանք, որ «ճազգ» ենք, «նոր ժողովուրդ», ոչ այն գաղափարով որ նոր աշխարհը:

մեր: Նր եմ այն իմաստով որ մեր ինքնուրույն և արժանապատիւութեան տեր դառնալով եւ սեփական միտքով, սեփական ձեռքերով եւ միասնական ջանքերով մեր կեանքի ընթացքը մեր հաւատքին, գաղափարական հասկացողութեան եւ կամքի համաձայն տնօրինելու մշտադրոյն զգայնութիւնը ունինք եւ անով կը գործենք:

Էլիս Այրնմունքը այլեւս թող մ-

ման որպես պատմական յիշատակ:
Այսօր ճանապարհներն պիտու եւ բա-
ցոյնի ղեպի հայրենիք, հաղորդակ-
ցութեան եւ մասնակցութեան, միաս-
նակա՛ն աշխատանքի շատ աւելի
ազդու եւ քաղաքացի միջոցներն պիտու
եւ ստեղծուին: Այնպէս ենք մտածում
որ օր մը մեր գաւալեցեան ու բոռ-
ներն ու ծոռները կարենան հայրե-
նիքի եւ եկեղեցիի տարեգրութեան
մէջ յոյզ տալ մեր աճումները, մեր դ-
րոշըը, կնիքը, հետքը, քրտիքըը
տալանները:

Բոլորը այ քաջ գիտե՛ք ի՞նչ ե-
ծուարորդիաներն ու ճնորդիանն-
երն մշե՛ն կանգնի՛, ամպկախոսն այ
հաստատունն եւ ամբաքման փա-
փոկ շրջանի՛: Հիմա այլեւս խալթի
ծամանալը է: Մո՛ղ նոր գործը խոսք
մեր խոսքը: Ապրե՛ք ի լաւագոյն
այսպանճնելու տակ, քայլ կը խնդ-
րե՛ն ձեզմէ, ապրե՛ք ը յշտապարար
այլ ժողովարօք, իմանալարար, ոչ
գրկողարար: Ապրե՛ք իր անկեւ-
կաքինքար ձեր տարանշէն ու ի-
տիքնը բաժին հանել մեզ բոլորի
իր բեւերուն տակ համարողի մօրը
Հայաստանին, իր նոր դիպածոյն
իր նոր առաքելութեանը, իր նր հ-
րանայալեանը:

4. Ըլյա՝ թեմական Պատգամաւորական Ընդհանուր Ժողովին, իւր Ուղեգրով Լաքարիկայի շրէնճաշեղործին, ղյա՝ Պատանին Ուղեգրով մէջ Սրբ արտասանած ըրապարտական խօսքերով ընթանին ջանազինք մեր կարողութեան ծածանակի ներսը սահմաններէ մէջ 100 տարիներ առիթով ցոյց տըրք 100 տարիներ առաջ երբ էրք մեմա ձայնիք թերմ հաստատած յտակ Զարպաշտական կոնգրէսը Սալր Արտ Ս. Էջմիածինը երբ գտնէր Ուղեական Ջարական իշխանութեան ներքի, ապա իշխանը մար 70 տարիներու ճնշման, քրնտիրական կարգերուն տակ էտրդային Էշխանութեան հակաբերական, համապարկարական գաղափարախօսութեանք գործող վարչարդի տակ:

Մյսօր նոր արեւ ժ. օագեր եւ
մայն Հայոց Կարողկոստութեան
բայ ի անոր հոգեւոր կերտմոն
էշմարծմոր ուի թողոր հմարտոր
թիւմները ի յետնագիւն աշխ
տանքի, հոգիներուն մէջ 70 տա
ներու քանդումը կերակարն
ի քրիստոնէական տորք հաւատ
ւանտարմի մաքոր ի ագնուա
ցիւ ի եղբանկարքի ուստումն
Հայց. եկեղեցւոյ աւելի քան 17
տարիներու հարուտ հոգեւոր
նաւագործան քարթիքները մեր տ
կտիւղի քաշխեւոր, որպէս քար
եւակ տոկուն կուտան ի միան
մայն ներշնչաբան նոր իրագոր
ծներու:

[illegible]

Մենք սրտի պարտք կը գզ
Մեր այս «ՀԱՅՐԱԿԱՆ ԽՕՍԿ»
մէջ գրաւոր կերպով անգամ մը

Մեր խորագրվել են ֆերմային շնորհակալությունները և բարձրագույն գնահատանքը յայտնելի բոլոր ահմեց, որոնք սիրաշօյադ կամբմել մասնակցեցան այդ իննմդդրամի գոյացմանը: Հատեր ցարդ առիք յուեցան: «Հարիրամանի իննմարամ»-ը բան յալտարարեցինք, որպէսզի րաց որ իր ցական կարեան իրենց ներդրումները կատարել, Ազգային Մեաջնորդարանի միջոսն (Նիւ Յորք):

Սիրիքիք, կարեւոր կամքն է, հատարով անոր, յոյսով պիտուած եւ սերով շարժող: Անգլիացի մեծագոյն գրագէտ Շեքսպիրը ըսել է. «Ան ուր կամք կ'այ՝ անը հասար կ'այ» (Where there is a will there is a way) եւս ալ կը սիրեն նոյն ճշմարտութիւնը ըսել ուրիշ լեզուով. «Այնտեղ ուր սէր կ'այ՝ հաւար միջոց կ'այ» (Where there is love there are thousands of ways): Կարեւոր սէ ին է, կամքը, հաւատը եւ մասնակցելու իմաստութիւնն ու քաջութիւնը: Եւ քաջակցիւրը կը ձեռով եւ կը շարժով Մոլոդաբար մարդիկ յաճախ Մոլոդիկն մտածելու ու տողովները առհասարակ մեծահարուստներն են, մասնակցողներն տաղանդաւորները: Միւշեղեռ ամեն մէկ անձ տնտեսական իմէ մակարդակի վրա ալ որ գտնուի, ինչ կարողութիւն տրէ որ ըլլայ՝ ինքզինք պիտի սոր ծեցնէ՝ իր ունեցածովը, այլ՝ իր տաղանդով: Մենք Մոլոդալայի սէ տեսած ենք քաւում ազգքի ու մանաւանդ եկեղեցիներ: Հայաբազմիներն ու անգամանիք քորդը ալ կը մասնակցեն: Այդ համընդհանուր մասնակցութիւնն է ամենք յաջողութեալ կարեւոր գաղտնիքներն մէկը:

Այսօր ով որ ցանկայ, աշխնք
սեր ունենայ հանդէպ իր Ս. Եկեղ
ցիին եւ անոր պատմականօրէն քա
րախոյ սիրտը հանդիսացող Մայ
Արոտ Ս. Էջմիածնին չի կրնար ա
տարբեր մնալ իր հոգեւոր մօր
կատարմամբ:

Ահա մտեր ենք մեր եկեղեցու պաշտոնական հիմնադրույթի մեկ թրիստոմեական հաւատքի որպէս ազգային կրօն պատկանելիութեան համար 1700-ամեակի տօնակատարութեան քննարկի մէջ: Եւ միշտ արտայայտուած ենք, որ 1700-ամեակի տօնի՝ չի նշանակել մեր երկու շրջէ ձեռնարկներ կազմակերպելով մեր ինքնութիւնը փայլալուծ մեր հայաթուրքիւն սիրահարութեամբ: Այդ տօնակատարութիւնը ինքնազիտակցութեան, ինքնամայանքի մ տօար ազգերու ե կեղծիքներու կողմէ մեր ինքնութեան համայնքի, մեր նոր սերունդի յաւտիարակութեան հսկայաշունչ շարժումը մը պէտք է վերանայն:

Բայց այս օրոյրը կ'ըլլան այն տօն ենք մենք վերանայն արքունակներ մեր քրիստոնէ, անտարբերակ կամ ձեռակա մ պարզապէս յայտնակնիութեան քոյր ազգայններէն, վերաշխտեաններ կենսունակ, առողջ մասնակցութեամբ, գոհողութեան յանձնատու ձեռնարկ մեր կեանքին ե ուրքիւրքիւն 100-ամեակի տօնակատարութեան այս օրհանքեր տալով:

Ի Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին կա-
թոսին ըր Ամբիոփախաց Արեւի-
ցեալ Յոնն ու առաւարակ Սե-
լեալ Նահանգներու Արեւմտեան
շրջանի եւ Գանատայի մը բեռնա-
ծիակներ եղելոցնիք, համայնքի
մէջ կազմակերպութիւններ եւ Վ-
րոշ հաստատութիւն ժողովուրդը
մէջ վերածաղկում մոր շրջանի
նից ի հաղորդութեան եւ իրոց հո-
նեալ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս
Սահակ Բարեպաշտ Ս. Էջմիածին

Ողջ լեռնոր ի Տէր, գորացեալ
նորիօր Սուրբ Հոգւոյն, եւ յա-
օրհնեալ ի Մեճ, ամէն:

ԳԱՐԵԳԻՆ
ԿԱԹՈՂԻԿ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅ
24 Օգոստոս, 1997

ԳԱՐԵԳԻՆ Ա
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ԱՍԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՅ
24 Օգոստոս, 1998

ՈՒՆՏԱԳՆԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ԴԵՊԻ ՍԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Այս տարվա ամռանը դեպի մայր Հայաստանի վանքերն ու եկեղեցիները ուխտի էին եկել Պուրճ-Համուտի Մեսրոպյան

31 հոգուց բաղկացած ուխտավորների խումբը հանգստանում էր վարժարանի՝ Ծաղկաձորի սեփական ամառանոցում: Ուրախալի է,

նորդուրյանը՝ Նազարեթ Թորգոմյանի, Անտուան Բեեզյանի, Մեղա Քեմերջյանի և Սոսի Ֆարաշյանի, եղավ նաեւ Էջմիածնում:

Սուրբ Գայանեի տաճարի բակում նրանց հայրենաշունչ քարոզող ողջունեց ՔՀԻ-ԲԿ-ի փոխտնօրեն հոգեւորիկ Տեր Զարեհ արքեպիսկոպոսը: Նա ներկայացրեց ծանոթացրեց նաեւ Զարոգչական կենտրոնի հիմնական գործունեությանը: Որպես սավառի առիթավառ՝ սովորողներին բաժանվեց «Քրիստոնեայ Հայաստան» երկշաբաթաթերթ: Կենտրոնի ղեկավարություն անունից պատրաստակամություն հայտնվեց անհրաժեշտության դեպքում սատար կանգնել հայրենիք ժամանած ազգակիցներին:

Մայր հողից հազարավոր կիլոմետրեր հեռու ապրող «յարբանակի» ատակ սերունդն՝ իր հուշերում տարավ հայրենիքի բնաշխարհի, վանքերի ու եկեղեցիների քրիստոսավեր շունչը և հայրենակիցների ջերմությունը:

Հայկանուշ ՄԵՐՈՊՈՅԱՆ

վարժարանի սաները: Ուխտագնացությունը կազմակերպված էր ի նշանավորումն քրիստոնեության 1700-ամյակի: Նրանք ներկայացուցիչներն էին «Քրիստոս երեկ, այսօր և յախտեան» կազմակերպությունը:

որ մեր անկախացած հայրենիքում սփյուռքահայությանը ընձեռված է մայր հողում ամենական վարժարանապատկան հաստատություն ունենալու երջանկություն:

Սովորողների խումբը՝ առաջ-

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Լույս է տեսել «Մանուկների Աստվածաշունչ» 365 պատմություն՝ գիրքը՝ Հայաստանի աստվածաշունչի ընկերության հրատարակությամբ: Աստվածաշունչի ոչ բոլոր հատվածներն են ընդգրկված այս գրքում: այնպես է մտահոգված, որ ամեն մեկը տարվա մեջ մեկ օր կարդացվի: «Քանի որ Աստված երբեք չի կերպարանափոխվում, և մարդկության էությունը մնում է անփոփոխ, Աստվածաշունչը միշտ էլ համապատասխանում է օրվա պահանջին: Այն տալիս է այն հարցերի պատասխանները, որոնք մարդկանց համար են հետաքրքիր: «Ինչպիսի՞ն է Աստված», «Ինչո՞ւ աշխարհում մահ, տխրություն և չարիք կա», «Ո՞րն է կյանքի իմաստը», «Ի՞նչ վարքի ի՞նչ նշանակություն ունի», - գրված է գրքի ներածական բաժնում, և այս գրքում էլ մանուկներին մատչելի բառերով պատմվում են աստվածաշնչյան ամենասիրված պատմություններ:

որ: Ափսոս, որ մշաված չեն Սուրբ Գրքի միջազգային ընկերության քարոզմանական և հրատարակչական գործի պատասխանատու Մանուկ Եփրեմյանի, բնագիրը հայերեն վերաշարադրող Ֆիդուս Կարապետյանի և գունեղ, խոսուն պատկերներ վրձնած նկարչի ազգանունները:

«Ասպարեզ» տեղեկացնում է, որ Սպահանի «Ռասանայի Բաշ» հրատարակչությունը լույս է ընծայել «Քննադատ Իրանի» շքեղ արձույ՝ նվիրված Իրանի հայկական եկեղեցիներին:

104 էջից բաղկացած գրքում գտնվում են Իրանի գրեթե բոլոր հայկական եկեղեցիների՝ Ս. Թադեի և Ս. Ստեփանոս Նախավկայի վանքերի, ինչպես նաև Թեհրանի, Ղազուինի, Համադանի, Ռաշտի, Անգալի, Մաշհադի, Շիրազի, Արաղանի և այլ բնակավայրերի հայկական եկեղեցիների գունավոր լուսանկարները, որոնց հետ տեղ են գտել

նաեւ եկեղեցիների մասին պատմող տեղեկություններ, եկեղեցիների ցանկերը՝ հայերեն, պարսկերեն, անգլերեն, ֆրանսերեն և գերմաներեն լեզուներով:

Ըստ «Կանչի»՝ Վոլոգդայի մասնուկ կոմիտեի հրատարակչությունը լույս է տեսել Ս. Չուրիկյանի «Քարտաշ գաղութները» լեզվաբանական ուսերեն հետազոտությունը:

Գրքում հայերենը՝ իբրեւ հնդեվրոպական խմբի կարեւոր լեզուներից մեկը, օգտագործված է զանազան բարբառների համեմատության և նրանց միջի կրթված կապերի վերականգնման համար:

ԼՐԱՅՈՒՄ

Մեր բերրի մայրող համայնում «Հայոց ազգային եկեղեցին» հողվածի բնաբանի հեղինակն է պատմաբան Նիկողայոս Աղոնցը:

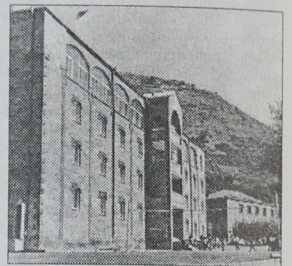
Ինչպես պարունկ ենք մեր բերրի մայրող համայններից մեկում, արդեն մի քանի տարի է, ինչ լիարժեք կերպով իր կոչմանն է ծառայում Սյունյաց բնի «Սիրանույշ» քարեգործական ճամբարը, որ ամեն տարի իրենց ամառային հանգիստն է անցկացնում Սյունյաց բնի տարածքի՝ արցախյան պատերազմում գոհված ազարա-մարդիկների շուրջ 300 երեխա: Այս տարի նրանց միացան նույնպիսի ճակատագիր ունեցող երեխաներ Երևանից և Սյունյահայկերից: Ծամբարի շրջանն արդեն ավարտվել է երեխաները վերադարձել են դրան, սակայն նրանց հոգում անցին կմանք քարի հիշողությունները: Դրա հավաստումն է սպորտի ներկայացուցիչ Նամակը, որը մեր բերրին է ուղարկել Սյունյահայկերից Նարին Գալարյանը:

Նորից ջերմություն ու տաք օրեր եկան Հայոց աշխարհ: Հնչեց դպրոցի վերջին զանգը, և զանգի հետ սկսվեց ամառը՝ տարվա ամենաթանկելի եղանակը: Նոր բնություններ, նոր անակնկալներ, նոր սպասելիքներ...

Վերջին տարիներից արցախյան խաղաղ երկրում արելը նոր ջերմություն է ծառայում, կյանքը լցվում նոր հետաքրքրություններով: Դպրոցներում հնչում է Այր, Բեն, Գինդ, դրսում՝ մանուկների անվախ ծիծաղը: Մենք Արցախի երեխաներս, որ դեռ չենք իմանում, թե ինչ է կյանքը, արդեն հասցրել էինք ճաշակել նրա դուրսությունները: Բայց փառք Մատնե, ամեն ինչ նորից վերափոխվել ու կենդանացել է, ամեն ինչ դարձել ուրախ ու հետաքրքիր:

Ահա է Սյունյաց բնից հրավեր ստացանք՝ ամառային հանգիստ անցկացնելու Սյունյաց բնի՝ զոհված ազատամարտիկների երեխաների «Սիրանույշ» ճամբարում: Եւ քանակի՞նք արցախից դպրոցական ուրախության ու երազանքով ճանապարհվեցին Սյունյաց աշխարհ: Ծամբարի մուտքին մեզ դիմավորեցին Սյունյաց բնի առաջնորդ Արթուր Բաբայանը, ճամբարի աշխատակազմը և տարբեր տեղերից եկած մեզ մասն ու մեզ տարեկից երեխաներ: Անմիջապես մոռացվեցին ճանապարհի դժվարությունները: Հարգատա միջավայր, հոգա-

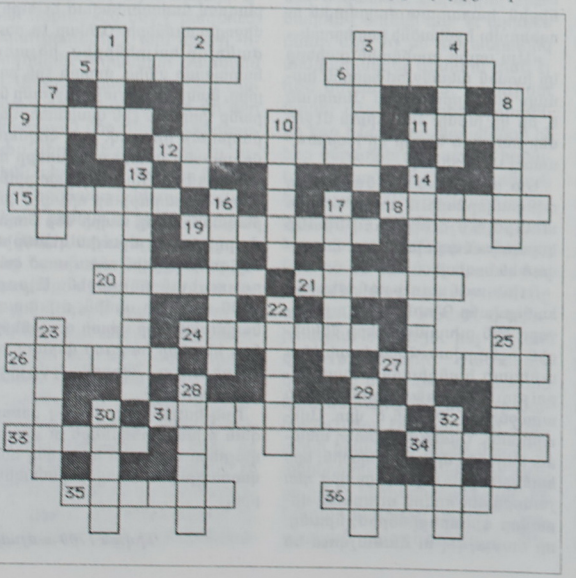
Ն Ա Մ Ա Կ ՍՅՈՒՆՅԱՅ ԹԵՄ ՃԱՄԲԱՐԻՑ

տար վերաբերմունք: Բնությունը այս գոտիով անկյունում ծաղկած ծառերը և տալիս ճամբարին: Եւ այդ հեքիաթային բնությունը, երկնամեծ ժայռերը, կարկաչող գետակը, խիտ, սուսափող անտառը և ճամբարի այն գեղեցիկ, ճարտարապետական ընդունեցին մեզ՝ որպես իրենց հարազատ զավակների: Ամենօրյա ճամբարային խաղեր, մրցումներ, արշավներ, ցուցահանդեսներ, դասավանդումներ... ո՞ր մեկը ինչից: Այնքան շուտ ընտելացանք, այնքան շուտ մտերմացանք, այնքան շուտ սիրեցինք մեր ճամբարը: Բայց պատիտ, որ կյանքում ամեն ինչ, լինի ու ուրախություն, իր ավարտն ունի: Եւ բոլոր իմ ճամբարական ընկերների ու ընկերոսներիցից ամենից ուզում եմ շնորհակալություն հայտնել սրբազանին, ճամբարի տնօրեն Մայիսին, Էջմիածնի ճամբարին ու Երևանի համայնականի աստվածաբանական ֆակուլտետի ուսանող մեր ջոկատավարներ-դաստիարակներին, Վրաստանից եկած ավագ դաստիարակ Նախարարին և բոլոր-բոլորին: Շնորհակալություն, որ ստեղծել եք այս ճամբարը, շնորհակալություն՝ մեզ պարգևատրված ուրախության ու լիարժեք ծիծաղի համար, քանի որ մենք մոռացանք, թե ինչ են մահը և պատերազմը, լացն ու տանջանքը, դժբախտությունը... Երանի թե շուտ գա ամառը, մեր ուրախությունների ճամբարային ամառը:

ԺԱՄԱՆՑ ԺԱՄԱՆՑ ԺԱՄԱՆՑ ԺԱՄԱՆՑ ԺԱՄԱՆՑ ԺԱՄԱՆՑ ԺԱՄԱՆՑ

Ուղղահայաց 1. «Հնաված հողին» վեպի հեղինակը: 2. Աստվածաշունչ՝ Իսահակի կինը: 3. Պատմական երկիր Բալկանյան թերակղզու արևելյան մասում: 4. Մուսուլմանական պաշտամունքային կառույց: 7. Աշխարհի արարիչը: 8. Մամիկոնյանների նախնախաջրը՝ քսո Մովսես Խորենացին: 10. Հելլենիզմի դարաշրջանի հուն մատերիալիստ փիլիսոփա: 13. Հայկական խաղի անվանումը նրա ծագման շրջանում: 14. Ըստ հին հայկական տոմարի գիշերվա ժամը վեցի անվանումը: 16. Ֆրանսիացի գրող, «Պարսի մեմուարներ» վեպի հեղինակը: 17. Հոգեբանական: 22. Վանք Հայաստանում, միջնադարյան գիտության և գրչության կենտրոն: 23. Խորխոստոնյաց տոհմի իշխան: 25. Ըստ հայկական դիցաբանության՝ ռազմի, կայծակի ու որդու զիջապատակ: 28. Սեւ ծովի հին անունը: 29. Ժամանակաշրջան քարե դարում: 30. Գավառ Մեծ Հայքի Աղձնիք նահանգում: 32. Մանրանկարչության մեջ՝ ծնողների չորս ավետարանների պատկերավոր ցանկ:

Հորիզոնական 5. Աստվածաշունչ՝ Հակոբի որդին: 6. Հին պարսկական դուստրական կրթության բարի սկիզբը: 9. Թագավորի ժառանգական տիրույթների բնիկները անվանումը հին Հայաստանում: 11. Հնգյազ հրաբխային լեռ՝ Կասան լճի հյուսիս-արևելյան ափին: 12. Արեւելի միջնաբերդ: 15. Լեռ Հունաստանում, որտեղ քսո հունական դիցաբանության՝ ապրում էին մուսաները: 18. Հայկական ժողովրդական հարվածային գործը: 19. Կրակարան: 20. Կասպից ծովի հին անվանումը: 21. Արեւելյան գերմանների ցեղախումբ: 24. Միջնադարյան հայ հոգեբանության: 26. Վանք Վասպուրականում: 27. Ճարտարապետական հուշարձան-կղզի Արցախում: 31. Հիսուս Քրիստոսի աշակերտներից: 33. Պիեթի տրվող անվանումը: 34. Եվրոպայի ամենամեծ գետը: 35. Հնագույն քաղաք, Պարսկաստանի մայրաքաղաքներից: 36. Ստ. Զորյանի «Սպիտակ քաղաք» գործի հերոսը:

ՆԱԽՈՐԴ ՀՄՄԵՐԻ ԺԱՄԱՆՑԻ ՊԵՏԱԿԱՆՆԵՐԸ

ՈՒՂՂԱՇԱՅԱՆ 1. Կարգ: 2. Կարգ: 3. Բալենի: 4. Ժողով: 5. Խոյն: 6. Հայ: 8. Նախադար: 11. Ողիական: 14. Ուրար: 15. Իրար: 17. Բեն: 18. Կարգ:

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆ
Կրճական, մատկոթային, լրագրական եկեղաբաթեր
Դիմադիր Մայր Աթոռ Սուրբ Եջմիածին
Դասարանիչ՝ Ս. Եջմիածին Քրիստոնեական դաստիարակության և
բարձրության կենտրոն
Գլխավոր խմբագիր՝ Կարեն Մաթեոսյան
Խմբագիրներ՝ Մարգարտեղ Գալոյան, Ավետ Ավետիսյան,
Նարեկ Նալբանդյան
Էջարդում և համակարգչային ծառայություն՝ Էլվիրա Զովանյան,
Ժամանակ Մաթեոսյան
Գրանցման վկայական՝ 624
Խմբագրության հասցեն՝ Բ. Վաղարշապատ, Ս. Գայանե եկեղեցի,
Քրիստոնեական դաստիարակության և բարձրության կենտրոն
Դեղատոմս (8+259) 56780
Արձագրություն կատարելիս հղումը «Քրիստոնեայ Հայաստանին»
դարձադիր է:
ՄԱՅՐ ԱԹՐԱՆ Ա. ԵՄՄԱԿՈՆԻ ՏՊԱՐԱՆ
Ստորագրված է ժողովրդական 12.09.98
Տպագրական՝ 1600 Գինը՝ 50 դրամ